

עורך „העולם הזה“ מדווח מברלין המזרחית על פתיחת משכמו הגדול של מוסס כזה היה גלובקה

אך לא היה להם סג הקלוש ביותר. איש צעיר, האדם העליון היחיד בו נתקלתי, שניראה כאיש העלב התחנן, יעץ לי בידדות לפנות אל „העכברים הלבנים“ — כינוי לשוטרים הלבנים לבן.

לבסוף, כאשר כמעט דרסתי כמה עמלים בעלי הכרה מעמדית, שניסו לחצות את הרחוב, עצר אותי שוטר נועם. בשמעתי את מטרת חפצי, שכח את זעמו, היפנה אותי סוף סוף לכיוון הנכון — בית המשפט העליון של הרפובליקה הדמוקרטית, מחקק של כמה דקות נסיעה מן המקום בו התחלתי את החיפוש.

ביובתי למעלה משעה — אך היה זה ביובוז כדאי: כי כשהתקרבותי סוף סוף אל הבניין המאסיבי, היה חי לנגד עיני ההבדל העצום בין שני הצאיה העיר — העוני, חוסר החירות, הדיכאון האפרורי הכללי של המדינה הקומוניסטית. האם מותר לעזור למדינה זו להשמיץ את ראשיה השלטון של המדינה השניה — של גרמניה החופשית, העשירה, המתקמת בצעד יעקן בנתיב „הפלא הכלכלי“?

★ ★ ★

מותה של אנה פראנק

כ עבור כמה דקות ישבתי באולם הגבוה בארמון רבי השנים, בין הי קירות מצופי עץ האלון, והכל, הכל השתנה. נשכח העוני בחוק, נשכחו מדי השוטרים נעולי המגפיים, נשכחו אלף ואחד הסמנים של המדינה הדיקטטורית, באולם שלטה מציאות אחרת — המציאות של אושוויץ, של ברגן בלזון, של המחנה המאורגן. עד אחרי עד סיפור את סיפורו — מי בלשון גבוהה ונימלצת, מי בפאתוס דרמטי, ומי בסיגנון יבש ומאופק, הוועזעו שבעתיים. היה ינדמה לי כי אחרי משפט אייכמן אני מחוסן, ושום סיפור חדש שוב לא יחריד אותי. טעיתי. מי יכול היה שלא להחרד מן הסיפור על מישל בת ה-17, הצרפתיה העליונה, ששרה את שירי מולדתה בצרף של ברגן בלזון, עד שחלחה בדיוני טריה, יצאה לעשות את צרכיה, לא עצרה כוח להניע לביתי השימוש, כרעה באמצע הדרך, ושם נבעטה למות על ידי שומר גרמני שדאג להיגינינה?

ובעיקר — מי יכול היה שלא להחרד מן סיפור ימיה האחרונים של אנה פראנק, כפי שסופר על ידי ידידתה המשפחה, ששהתה עי מה בברגן בלזון? הספור כיצד ראתה אנה בפעם הראשונה ערימה של גחיות, כיצד מתה אמה, כיצד שכבה אנה במיטה ליד גחית אחתה מארגוט, עד שמתה גם היא — ואז הושמה על ידי נשי הצרף על שמיכה ונזרקה לבור?

שוב ושוב התמרדו הדמעות העצורות וי מילאו את העיניים. גם העתונאים הצעירים מגרמניה המערבית, שבאו להשמיע את המשפט, ישבו כפופים ואדומי עיניים.

באתי למאורע קומוניסטי. אך אחרי רבע שעה של סיפור המחנה אמרתי לעצמי: או מה?

מה איכפת אם המאורע מאורגן על ידי הקומוניסטים, למטרות קומוניסטיות? האם גורע הדבר מן העובדה שזו הפעם הראשונה שהשוואה, במלוא זועתה והיקפה, מומחשת לגרמנים, בשפתם ובארצם? שפעם הראשונה מדובר, במישפט פומבי, על רצח שישה מיליון יהודים, ומובא הסיפור החי על תעשיית המחנה בכל ארץ מארצות הכיבוש הנאצי? והאם אך מיקרה הוא כי הדבר לא קרה במערב?

★ ★ ★

רצח במכונת כתיבה

לנו, ותיקי משפט אייכמן, איננו זקוקים לכירור משפטי נוסף כדי לדעת מהי אחריותו של האנס יוזף מאריה גלובקה בפרשת השואה. אנו זוכרים את הבעת הפנים

מאת אורי אבנרי

ב הרמנות ריצובה, בעלת מיבטא הולנדי הזקן, סיפרה העדה הקשישה כיצד הועברה, במישלוח של נשים, מאושוויץ לברגן בלזון. „היינו יותר מתות מאשר חיות. היינו תשושות מרעב, רבות מאתנו ה לות וקודחות. אנשי הס"ס, שליוו אותנו, היכו בנו במגלביהם. משינו עברי הדרך עמדו הגרמנים בני המקום והסתכלו. אני מזכירה זאת תמיד. היום הם יכולים להניד שלא ידעו כלום — אבל או הם עמדו בצידו הדרך, הסתכלו ולא התערבו. הם ידעו! הם כולם ידעו!“

לרגע עמדה דממה כאילם רחבי הידיים. עד כה דובר על פשעים של „הנאציסטים“, „הגזענים“. הנה, לפתע, מדובר על כולם — על הגרמנים, הגרמנים בתור שכאלה.

לא היה בכך כל דבר מיוחד — לולא קרא הדבר על אדמת גרמניה, בפני שופטים גרמנים, בשפה הגרמנית, לעיני העתונות והטלביזיה הגרמנית.

★ ★ ★

שאל את העכברים הלבנים

א ייאפשר שלא להיכנס לאולם משפט גלובקה ללא הסתייגות נפשית עמוקה. זהו „משפט-ראחה“. כונתו הפוליטית ברורה וגלויה: לב: להשמיץ את המישטר הפוליטי של גרמניה המערבית, אשר גלובקה תופס בו מקום מרכזי. כלומר: מסע במלחמה התעמולתית העולמית בין המחנה הקומוניסטי והמחנה המערבי.

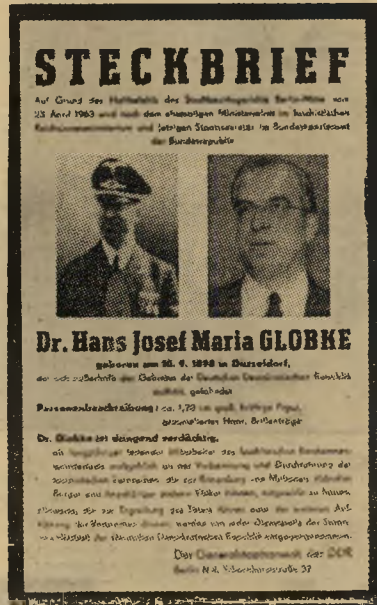
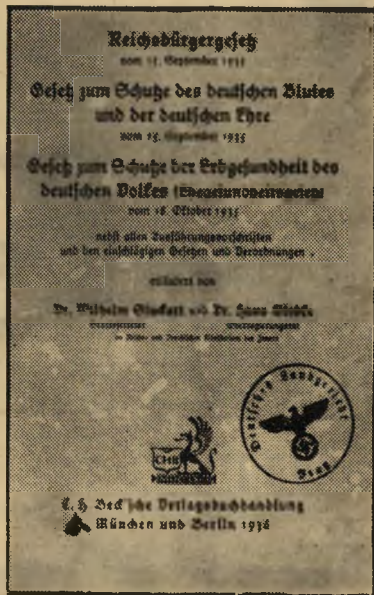
הסתייגות זו גברה אצל אדם שבה, כמורני, כברלין המערבית. מעבר הגבול האזרחי אתה מגיע דרך רחובות שוקקים, ש פעי העושה, של ברלין המערבית. צעירות יפהפיות, לבושות דר, מצטחקות שם ליד חלונות ראווה מפוארים. המכוניות יוצרות סקייטנועה.

ולפתע — המחסום. משני הצדדים — החומה המכוערת, שמטרתה למנוע בעד אורחיו מדינה אחת להימלט מתוכה בהמוניהם. שוטרים גרמנים בעלי אלות גומי עוצרים את התנועה. אלה אנשי המערב. כעבור כמה צעדים — שוטרים בעלי אותם הי פרצופים, הדומים עוד יותר לזמנים הנאציים. אלה הם שוטרי המזרח, והם נושאים תת מיקלעים טעונים.

לאדם רגיל, שאינו יכול לנופף במיברק הזמנה של הרפובליקה הדמוקרטית-גרמנית, נות דרושות שעתיים כדי לעבור גבול זה. גם כך זוהי פרודורה ארוכה ומסור

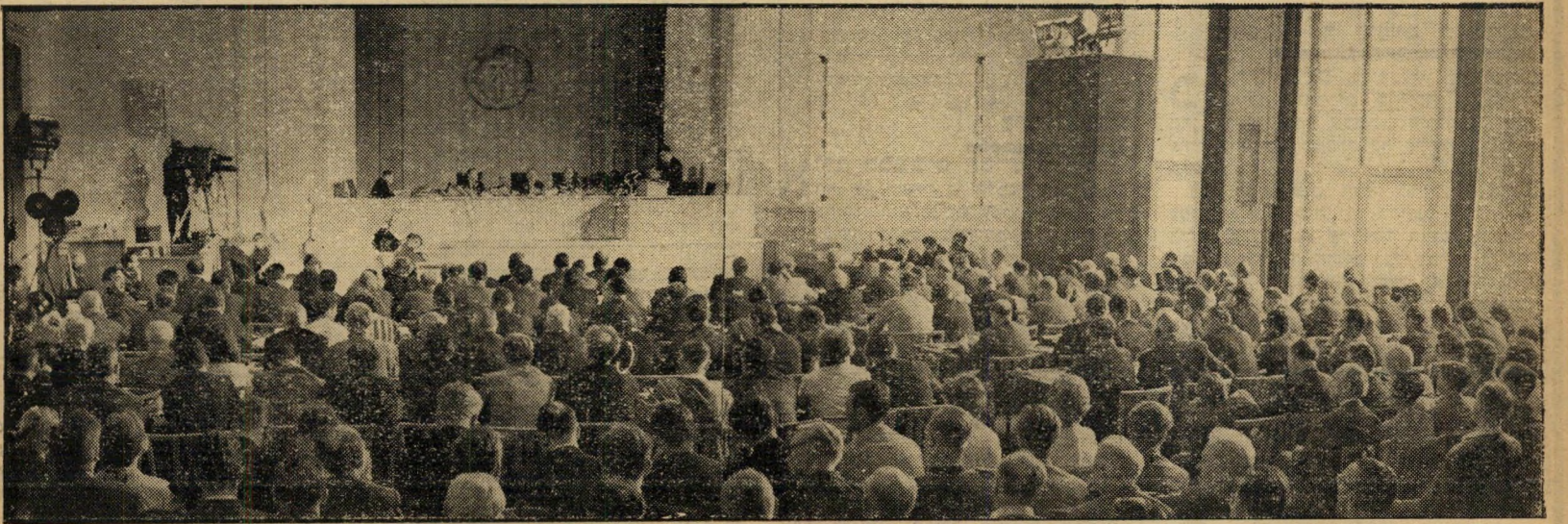
בכת. יש להגיש את הדרכון, את ניירות המכונית, את תעודות העתונות. יש לספור את הכסף שבכיסך, עד הפרוטה האחרונה — כי אסור לך להשתמש בכסף מערבי במזרח. ולבסוף — עברת את המחסום האחרון. הרביעי או החמישי. לפניך הרחוב הפתוח — אחד הרחובות החשובים ביותר של ברלין של אתמול, רחוב פרידריך. הוא שומם כמעט לחלוטין. אתה נוסע. החנויות עלובות. האנשים — שקטים וחסרי חיון. התנועה בשעות העבודה של יום-חול — כמו בירושלים ביום שבת. אך הרי זהו המרכז של עיר המיליונים, ב רת מדינה של קרוב ל-20 מיליון!

תעיתי בעיר במשך למעלה משעה, בחפשי את בניין המשפט. נסעתי במכונית הלך וחווה, שתי וערכ. איש לא ידע היכן מתקיים המאורע הגדול. עורבים יושבים העיפו מבט חטוף במספר המערבי של המכונית, ענו „סליחה, אני לא מקומי.“ שוטרים היו אדיבים,

גלובקה

מודעה זו (ימין) הודבקה בכל רחבי גרמניה המזרחית. היא מראה את גלובקה במדים נאציים, וכפי שהוא היום, כתובה בנוסח הרגיל של מודעה לתפיסת פושע נמלט. נאמר בה כי ד"ר האנס יוזף מאריה גלובקה, ליד 1898, שגובהו 1.70 מטר וקומתו חסונה, בעל שערות מאפרות ומשקפיים, חשוד „בהכנתם ובביצועם של הפשעים הנאציים, שהביאו לרצח מיליוני אזרחים יהודיים ובני עמים אחרים“, וכי הוצאה נגדו פקודת מעצר. כל אדם נדרש לעזור בתפיסתו. משמאל: העתק הדף הראשון של ספר חוקרי הגזע של וירנברג, עליו מתנוסס שמו של הנאצי גלובקה.

סנה. השופטים לא הטביעו את רישומם על המשפט, הסתפקו בניהול הטכני של הישיבות. איש מהם לא הצטיין באישיות מרשימה כמו השופטים לנדוי והלוי במשפט אייכמן. אך העובדה החשובה אולי יותר מפסק הדין, היתה כי הפעם נערך המשפט באולם גרמני.

האולם בארמון הברליני, לא רחוק מן המקום בו התאבד אדולף היטלר לפני 18 שנה וחודשיים. הקהל מורכב מחציתו מעתונאים מארצות רבות, מחציתו מאזרחים אחרים, ביניהם בלט ח"כ משה